

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Vojtěcha Šimíčka, soudkyně zpravodajky Michaely Bejčkové a soudců Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka, Milana Podhrázkého a Ivo Pospíšila ve věci navrhovatele: **Ing. P. K.**, a účastníků řízení: **1) Státní volební komise**, náměstí Hrdinů 4, Praha 4, **2) Bc. Jakub Krainer**, o návrhu na neplatnost volby kandidáta ve volbách do Poslanecké sněmovny konaných ve dnech 3. a 4. 10. 2025

t a k t o :

- I. Návrh **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Navrhovatel se domáhá neplatnosti volby Bc. Jakuba Krainera, v pořadí třetího zvoleného kandidáta za hnutí STAN v Jihomoravském kraji. Sám navrhovatel kandidoval za stejné hnutí v Karlovarském kraji, a to z druhého místa na kandidátní listině. Vzhledem k počtu obdržených preferenčních hlasů by ovšem byl zvolen on, kdyby hnutí STAN v tomto kraji získalo aspoň jeden mandát.

[2] Podstata navrhovatelovy argumentace se týká výkladu pojmu „zbytek dělení“, se kterým zákon pracuje mj. pro účely rozdělení mandátů ve druhém skrutiniu (§ 51 volebního zákona – č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR). Podle navrhovatele se tento pojem nemá vykládat stejně jako „zbytky hlasů“, ale jako část přesného výsledku dělení za desetinnou čárkou. Kdyby tento výklad platil, znamenalo by to, že ve druhém skrutiniu – při rozdělování mandátů příkázaných stranám podle pořadí krajů (§ 51 odst. 5) – by hnutí STAN získalo jeden mandát (ze dvou jemu příkázaných ve druhém skrutiniu) v Karlovarském kraji, kde vykázalo nejvyšší zbytek dělení v prvním skrutiniu, nikoli v Jihomoravském kraji, kde mu po dělení v prvním skrutiniu zbylo nejvíce „nespotřebovaných“ hlasů.

[3] Soud se nejprve zabýval tím, zda jsou splněny podmínky pro věcné projednání návrhu.

[4] Z tohoto hlediska je rozhodující, že návrh podal Ing. P. K. jako občan zapsaný do

stálého seznamu v Karlovarském kraji, což v návrhu výslovně uvedl a dovolával se toho, že je k návrhu jako pouhý občan legitimován. Sám sebe také jako navrhovatele označil v záhlaví, návrh podepsal a odeslal ze své datové schránky. Je tedy zřejmé, že návrh podal sám za sebe, nikoli za hnutí STAN, jak by se snad mohlo zdát z jiných částí návrhu (v úvodu se totiž naopak uvádí, že návrh podává hnutí STAN; dále v textu se pak několikrát z pohledu navrhovatele píše v množném čísle). K tomu by ostatně bylo nutné doložit nějaké zmocnění.

[5] Podle § 87 odst. 1 volebního zákona platí, že *podáním návrhu na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl poslanec volen, a každá politická strana, politické hnutí nebo koalice, jejíž kandidátní listina ve volebním kraji byla pro volby do Poslanecké sněmovny zaregistrována*. Zákon tedy rozlišuje jen dva typy navrhovatelů: občany na straně jedné a kandidující strany, hnutí a koalice na straně druhé. Zatímco občan je oprávněn podat návrh na neplatnost jen těch kandidátů, kteří byli zvoleni ve volebním kraji, kde vykonal své aktivní volební právo, strany (hnutí, koalice) se naopak mohou domáhat neplatnosti volby kandidátů zvolených ve všech volebních krajích, kde kandidovaly.

[6] S postavením kandidáta do Poslanecké sněmovny zákon žádné zvláštní oprávnění nespojuje. Nezvolený kandidát na poslance se tak jako občan zapsaný do stálého seznamu může domáhat jen neplatnosti volby jiných kandidátů, a to v tom volebním kraji, kde uplatnil své aktivní volební právo. Nemůže se tedy domáhat přímo svého zvolení (leda jako důsledku vyslovení neplatnosti volby jiného kandidáta ve stejném volebním kraji), ani vyslovení neplatnosti volby kandidátů v jiných volebních krajích (usnesení ze dne 5. 11. 2021, čj. Vol 205/2021-13, č. 4291/2022 Sb. NSS).

[7] Protože navrhovatel podal návrh na neplatnost volby kandidáta zvoleného v Jihomoravském kraji, a to jako občan zapsaný do stálého seznamu v Karlovarském kraji, nezbylo soudu než návrh odmítnout.

[8] Současně si je soud vědom přetrvávajících ústavněprávních nedostatků současné úpravy, na které upozornil právě v usnesení Vol 205/2021. Zákon nedává nezvolenému kandidátovi procesní prostředek, jímž by sám přímo mohl hájit své ústavní právo být volen (čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod) proti nesprávnému postupu volebních orgánů. Návrh, který může podat jako občan, nemusí vždy představovat dostatečnou ochranu, a to typicky v situaci, kdy se kandidát domáhá toho, že měl být zvolen on sám namísto kandidáta z jiného volebního kraje. Zákon sice předpokládá, že práva jednotlivých kandidátů budou hájena prostřednictvím kandidujících subjektů (stran, hnutí, koalic), které mohou zpochybnit volbu kandidátů ve všech volebních krajích (a tak i rozdělení mandátů mezi jednotlivé kraje), ale zájmy těchto subjektů a jejich kandidátů se leckdy mohou rozcházet.

[9] Ve věci Vol 205/2021 přesto dospěl soud k závěru, že se nedopustil neústavního odepření spravedlnosti, neboť obdobný návrh jako tehdejší navrhovatel – nezvolený kandidát za koalici PIRÁTI a STAROSTOVÉ – podala i samotná koalice a soud její návrh věcně posoudil. V tomto případě sice hnutí STAN, za které kandidoval navrhovatel, návrh nepodalo (*ačkoli jsou tu jisté náznaky, že jej zpracovalo – viz bod [4]*), ale spravedlnost ani tak odepřena nebyla. Úplně stejný návrh totiž podal i občan z Jihomoravského kraje. Soud tento návrh věcně projednal v řízení souběžně vedeném pod sp. zn. Vol 39/2025, a navrhovatelova práva tedy dostatečně ochránil.

pokračování

[10] O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 s. ř. s.: ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. listopadu 2025

Vojtěch Šimíček
předseda senátu